

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

4 Vtrum causa idolatriæ sit ex parte hominis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](#)

QVAEST. XCIII.

ARTICVLVS I. II. III.

Super Questionis nonagefime quarta Vtrum causa idolatria fuerit ex parte Articulum quartum.

A.d. 15. q. 2.
artic. a. cor.
Et 3. contra
et. 120. Et
pro. q. 3. ar.
2. et. 2.

In articulo 4. eiusdem 94 questione datur occurrit quo pacto verificatur, quod omnes dij gentium dæmonia, & tamen licet colebant multos deos, colebant etiam unum summum Deum, de quo non potest dici, quod sic dæmon, quod est verus Deus. Ruris colebant mortales et orum, quos constat non esse dæmones. Quomodo igitur omnes dij gentium dæmonia?

T Ad hoc dicitur duplicitate. Primo, ut in litera dicitur, quod dæmonia erat causa omnis cultus idolatrie. Et propter ea omnes dij gentium erant dæmonia causaliter, licet non essentialiter.

Secondo, dicitur, quod omnes dij gentium erant etiam essentialiter, aut participative dæmonia, in quantum erant dij gentium: quoniam non venerabant secundum id, quod in veritate erant, sed secundum id, quod non erant, hoc est, secundum deitatem, cum non essent dij, nisi unus, qui non adorabatur etiam secundum id, quod erat, sed secundum id, quod ipsi de eo conceperant. Ac per hoc non adorabatur ipsum Deum secundum se, sed id, quod ipsi vocabant Deum, quod non est verus Deus. Et si omnes dij gentium aut erant dæmonia, aut figura dæmoniaca, qua participative dæmonia erant, & dicuntur.

TIn responsione ad secundum, cum legi idolatriam exclusam per virutem Christi in sexta etate, non intelligas, quod hoc sit pro omnibus sexta etatis perfecta: sed quoniam ex magna parte excluditur, & excluduntur reliqua in eadem etate.

RE S P O N D E O. Dicendum, quod idolatria est duplex causa. Una quida dispositio, & haec fuit ex parte hominum: & hoc tripliciter. Primo quidem ex inordinacione affectus, prout si homines aliquem hominem vel nimis amantes, vel nimis venerantes, honorem diuinum ei impenderunt. Et haec causa assignatur Sapientia 14. Acerbo luctu dolens pater, ci-

ter. 2. et. 3. et. 4. et. 5. et. 6. et. 7. et. 8. et. 9. et. 10. et. 11. et. 12. et. 13. et. 14. et. 15. et. 16. et. 17. et. 18. et. 19. et. 20. et. 21. et. 22. et. 23. et. 24. et. 25. et. 26. et. 27. et. 28. et. 29. et. 30. et. 31. et. 32. et. 33. et. 34. et. 35. et. 36. et. 37. et. 38. et. 39. et. 40. et. 41. et. 42. et. 43. et. 44. et. 45. et. 46. et. 47. et. 48. et. 49. et. 50. et. 51. et. 52. et. 53. et. 54. et. 55. et. 56. et. 57. et. 58. et. 59. et. 60. et. 61. et. 62. et. 63. et. 64. et. 65. et. 66. et. 67. et. 68. et. 69. et. 70. et. 71. et. 72. et. 73. et. 74. et. 75. et. 76. et. 77. et. 78. et. 79. et. 80. et. 81. et. 82. et. 83. et. 84. et. 85. et. 86. et. 87. et. 88. et. 89. et. 90. et. 91. et. 92. et. 93. et. 94. et. 95. et. 96. et. 97. et. 98. et. 99. et. 100. et. 101. et. 102. et. 103. et. 104. et. 105. et. 106. et. 107. et. 108. et. 109. et. 110. et. 111. et. 112. et. 113. et. 114. et. 115. et. 116. et. 117. et. 118. et. 119. et. 120. et. 121. et. 122. et. 123. et. 124. et. 125. et. 126. et. 127. et. 128. et. 129. et. 130. et. 131. et. 132. et. 133. et. 134. et. 135. et. 136. et. 137. et. 138. et. 139. et. 140. et. 141. et. 142. et. 143. et. 144. et. 145. et. 146. et. 147. et. 148. et. 149. et. 150. et. 151. et. 152. et. 153. et. 154. et. 155. et. 156. et. 157. et. 158. et. 159. et. 160. et. 161. et. 162. et. 163. et. 164. et. 165. et. 166. et. 167. et. 168. et. 169. et. 170. et. 171. et. 172. et. 173. et. 174. et. 175. et. 176. et. 177. et. 178. et. 179. et. 180. et. 181. et. 182. et. 183. et. 184. et. 185. et. 186. et. 187. et. 188. et. 189. et. 190. et. 191. et. 192. et. 193. et. 194. et. 195. et. 196. et. 197. et. 198. et. 199. et. 200. et. 201. et. 202. et. 203. et. 204. et. 205. et. 206. et. 207. et. 208. et. 209. et. 210. et. 211. et. 212. et. 213. et. 214. et. 215. et. 216. et. 217. et. 218. et. 219. et. 220. et. 221. et. 222. et. 223. et. 224. et. 225. et. 226. et. 227. et. 228. et. 229. et. 230. et. 231. et. 232. et. 233. et. 234. et. 235. et. 236. et. 237. et. 238. et. 239. et. 240. et. 241. et. 242. et. 243. et. 244. et. 245. et. 246. et. 247. et. 248. et. 249. et. 250. et. 251. et. 252. et. 253. et. 254. et. 255. et. 256. et. 257. et. 258. et. 259. et. 260. et. 261. et. 262. et. 263. et. 264. et. 265. et. 266. et. 267. et. 268. et. 269. et. 270. et. 271. et. 272. et. 273. et. 274. et. 275. et. 276. et. 277. et. 278. et. 279. et. 280. et. 281. et. 282. et. 283. et. 284. et. 285. et. 286. et. 287. et. 288. et. 289. et. 290. et. 291. et. 292. et. 293. et. 294. et. 295. et. 296. et. 297. et. 298. et. 299. et. 300. et. 301. et. 302. et. 303. et. 304. et. 305. et. 306. et. 307. et. 308. et. 309. et. 310. et. 311. et. 312. et. 313. et. 314. et. 315. et. 316. et. 317. et. 318. et. 319. et. 320. et. 321. et. 322. et. 323. et. 324. et. 325. et. 326. et. 327. et. 328. et. 329. et. 330. et. 331. et. 332. et. 333. et. 334. et. 335. et. 336. et. 337. et. 338. et. 339. et. 340. et. 341. et. 342. et. 343. et. 344. et. 345. et. 346. et. 347. et. 348. et. 349. et. 350. et. 351. et. 352. et. 353. et. 354. et. 355. et. 356. et. 357. et. 358. et. 359. et. 360. et. 361. et. 362. et. 363. et. 364. et. 365. et. 366. et. 367. et. 368. et. 369. et. 370. et. 371. et. 372. et. 373. et. 374. et. 375. et. 376. et. 377. et. 378. et. 379. et. 380. et. 381. et. 382. et. 383. et. 384. et. 385. et. 386. et. 387. et. 388. et. 389. et. 390. et. 391. et. 392. et. 393. et. 394. et. 395. et. 396. et. 397. et. 398. et. 399. et. 400. et. 401. et. 402. et. 403. et. 404. et. 405. et. 406. et. 407. et. 408. et. 409. et. 410. et. 411. et. 412. et. 413. et. 414. et. 415. et. 416. et. 417. et. 418. et. 419. et. 420. et. 421. et. 422. et. 423. et. 424. et. 425. et. 426. et. 427. et. 428. et. 429. et. 430. et. 431. et. 432. et. 433. et. 434. et. 435. et. 436. et. 437. et. 438. et. 439. et. 440. et. 441. et. 442. et. 443. et. 444. et. 445. et. 446. et. 447. et. 448. et. 449. et. 450. et. 451. et. 452. et. 453. et. 454. et. 455. et. 456. et. 457. et. 458. et. 459. et. 460. et. 461. et. 462. et. 463. et. 464. et. 465. et. 466. et. 467. et. 468. et. 469. et. 470. et. 471. et. 472. et. 473. et. 474. et. 475. et. 476. et. 477. et. 478. et. 479. et. 480. et. 481. et. 482. et. 483. et. 484. et. 485. et. 486. et. 487. et. 488. et. 489. et. 490. et. 491. et. 492. et. 493. et. 494. et. 495. et. 496. et. 497. et. 498. et. 499. et. 500. et. 501. et. 502. et. 503. et. 504. et. 505. et. 506. et. 507. et. 508. et. 509. et. 510. et. 511. et. 512. et. 513. et. 514. et. 515. et. 516. et. 517. et. 518. et. 519. et. 520. et. 521. et. 522. et. 523. et. 524. et. 525. et. 526. et. 527. et. 528. et. 529. et. 530. et. 531. et. 532. et. 533. et. 534. et. 535. et. 536. et. 537. et. 538. et. 539. et. 540. et. 541. et. 542. et. 543. et. 544. et. 545. et. 546. et. 547. et. 548. et. 549. et. 550. et. 551. et. 552. et. 553. et. 554. et. 555. et. 556. et. 557. et. 558. et. 559. et. 560. et. 561. et. 562. et. 563. et. 564. et. 565. et. 566. et. 567. et. 568. et. 569. et. 570. et. 571. et. 572. et. 573. et. 574. et. 575. et. 576. et. 577. et. 578. et. 579. et. 580. et. 581. et. 582. et. 583. et. 584. et. 585. et. 586. et. 587. et. 588. et. 589. et. 590. et. 591. et. 592. et. 593. et. 594. et. 595. et. 596. et. 597. et. 598. et. 599. et. 600. et. 601. et. 602. et. 603. et. 604. et. 605. et. 606. et. 607. et. 608. et. 609. et. 610. et. 611. et. 612. et. 613. et. 614. et. 615. et. 616. et. 617. et. 618. et. 619. et. 620. et. 621. et. 622. et. 623. et. 624. et. 625. et. 626. et. 627. et. 628. et. 629. et. 630. et. 631. et. 632. et. 633. et. 634. et. 635. et. 636. et. 637. et. 638. et. 639. et. 640. et. 641. et. 642. et. 643. et. 644. et. 645. et. 646. et. 647. et. 648. et. 649. et. 650. et. 651. et. 652. et. 653. et. 654. et. 655. et. 656. et. 657. et. 658. et. 659. et. 660. et. 661. et. 662. et. 663. et. 664. et. 665. et. 666. et. 667. et. 668. et. 669. et. 670. et. 671. et. 672. et. 673. et. 674. et. 675. et. 676. et. 677. et. 678. et. 679. et. 680. et. 681. et. 682. et. 683. et. 684. et. 685. et. 686. et. 687. et. 688. et. 689. et. 690. et. 691. et. 692. et. 693. et. 694. et. 695. et. 696. et. 697. et. 698. et. 699. et. 700. et. 701. et. 702. et. 703. et. 704. et. 705. et. 706. et. 707. et. 708. et. 709. et. 710. et. 711. et. 712. et. 713. et. 714. et. 715. et. 716. et. 717. et. 718. et. 719. et. 720. et. 721. et. 722. et. 723. et. 724. et. 725. et. 726. et. 727. et. 728. et. 729. et. 730. et. 731. et. 732. et. 733. et. 734. et. 735. et. 736. et. 737. et. 738. et. 739. et. 740. et. 741. et. 742. et. 743. et. 744. et. 745. et. 746. et. 747. et. 748. et. 749. et. 750. et. 751. et. 752. et. 753. et. 754. et. 755. et. 756. et. 757. et. 758. et. 759. et. 760. et. 761. et. 762. et. 763. et. 764. et. 765. et. 766. et. 767. et. 768. et. 769. et. 770. et. 771. et. 772. et. 773. et. 774. et. 775. et. 776. et. 777. et. 778. et. 779. et. 7710. et. 7711. et. 7712. et. 7713. et. 7714. et. 7715. et. 7716. et. 7717. et. 7718. et. 7719. et. 7720. et. 7721. et. 7722. et. 7723. et. 7724. et. 7725. et. 7726. et. 7727. et. 7728. et. 7729. et. 7730. et. 7731. et. 7732. et. 7733. et. 7734. et. 7735. et. 7736. et. 7737. et. 7738. et. 7739. et. 7740. et. 7741. et. 7742. et. 7743. et. 7744. et. 7745. et. 7746. et. 7747. et. 7748. et. 7749. et. 7750. et. 7751. et. 7752. et. 7753. et. 7754. et. 7755. et. 7756. et. 7757. et. 7758. et. 7759. et. 7760. et. 7761. et. 7762. et. 7763. et. 7764. et. 7765. et. 7766. et. 7767. et. 7768. et. 7769. et. 7770. et. 7771. et. 7772. et. 7773. et. 7774. et. 7775. et. 7776. et. 7777. et. 7778. et. 7779. et. 77710. et. 77711. et. 77712. et. 77713. et. 77714. et. 77715. et. 77716. et. 77717. et. 77718. et. 77719. et. 77720. et. 77721. et. 77722. et. 77723. et. 77724. et. 77725. et. 77726. et. 77727. et. 77728. et. 77729. et. 77730. et. 77731. et. 77732. et. 77733. et. 77734. et. 77735. et. 77736. et. 77737. et. 77738. et. 77739. et. 77740. et. 77741. et. 77742. et. 77743. et. 77744. et. 77745. et. 77746. et. 77747. et. 77748. et. 77749. et. 77750. et. 77751. et. 77752. et. 77753. et. 77754. et. 77755. et. 77756. et. 77757. et. 77758. et. 77759. et. 77760. et. 77761. et. 77762. et. 77763. et. 77764. et. 77765. et. 77766. et. 77767. et. 77768. et. 77769. et. 77770. et. 77771. et. 77772. et. 77773. et. 77774. et. 77775. et. 77776. et. 77777. et. 77778. et. 77779. et. 777710. et. 777711. et. 777712. et. 777713. et. 777714. et. 777715. et. 777716. et. 777717. et. 777718. et. 777719. et. 777720. et. 777721. et. 777722. et. 777723. et. 777724. et. 777725. et. 777726. et. 777727. et. 777728. et. 777729. et. 777730. et. 777731. et. 777732. et. 777733. et. 777734. et. 777735. et. 777736. et. 777737. et. 777738. et. 777739. et. 777740. et. 777741. et. 777742. et. 777743. et. 777744. et. 777745. et. 777746. et. 777747. et. 777748. et. 777749. et. 777750. et. 777751. et. 777752. et. 777753. et. 777754. et. 777755. et. 777756. et. 777757. et. 777758. et. 777759. et. 777760. et. 777761. et. 777762. et. 777763. et. 777764. et. 777765. et. 777766. et. 777767. et. 777768. et. 777769. et. 777770. et. 777771. et. 777772. et. 777773. et. 777774. et. 777775. et. 777776. et. 777777. et. 777778. et. 777779. et. 7777710. et. 7777711. et. 7777712. et. 7777713. et. 7777714. et. 7777715. et. 7777716. et. 7777717. et. 7777718. et. 7777719. et. 7777720. et. 7777721. et. 7777722. et. 7777723. et. 7777724. et. 7777725. et. 7777726. et. 7777727. et. 7777728. et. 7777729. et. 7777730. et. 7777731. et. 7777732. et. 7777733. et. 7777734. et. 7777735. et. 7777736. et. 7777737. et. 7777738. et. 7777739. et. 7777740. et. 7777741. et. 7777742. et. 7777743. et. 7777744. et. 7777745. et. 7777746. et. 7777747. et. 7777748. et. 7777749. et. 7777750. et. 7777751. et. 7777752. et. 7777753. et. 7777754. et. 7777755. et. 7777756. et. 7777757. et. 7777758. et. 7777759. et. 7777760. et. 7777761. et. 7777762. et. 7777763. et. 7777764. et. 7777765. et. 7777766. et. 7777767. et. 7777768. et. 7777769. et. 7777770. et. 7777771. et. 7777772. et. 7777773. et. 7777774. et. 7777775. et. 7777776. et. 7777777. et. 7777778. et. 7777779. et. 77777710. et. 77777711. et. 77777712. et. 77777713. et. 77777714. et. 77777715. et. 77777716. et. 77777717. et. 77777718. et. 77777719. et. 77777720. et. 77777721. et. 77777722. et. 77777723. et. 77777724. et. 77777725. et. 77777726. et. 77777727. et. 77777728. et. 77777729. et. 77777730. et. 77777731. et. 77777732. et. 77777733. et. 77777734. et. 77777735. et. 77777736. et. 77777737. et. 77777738. et. 77777739. et. 77777740. et. 77777741. et. 77777742. et. 77777743. et. 77777744. et. 77777745. et. 77777746. et. 77777747. et. 77777748. et. 77777749. et. 77777750. et. 77777751. et. 77777752. et. 77777753. et. 77777754. et. 77777755. et. 77777756. et. 77777757. et. 77777758. et. 77777759. et. 77777760. et. 77777761. et. 77777762. et. 77777763. et. 77777764. et. 77777765. et. 77777766. et. 77777767. et. 77777768. et. 77777769. et. 77777770. et. 77777771. et. 77777772. et. 77777773. et. 77777774. et. 77777775. et. 77777776. et. 77777777. et. 77777778. et. 77777779. et. 777777710. et. 777777711. et. 777777712. et. 777777713. et. 777777714. et. 777777715. et. 777777716. et. 777777717. et. 777777718. et. 777777719. et. 777777720. et. 777777721. et. 777777722. et. 777777723. et. 777777724. et. 777777725. et. 777777726. et. 777777727. et. 777777728. et. 777777729. et. 777777730. et. 777777731. et. 777777732. et. 777777733. et. 777777734. et. 777777735. et. 777777736. et. 777777737. et. 777777738. et. 777777739. et. 777777740. et. 777777741. et. 777777742. et. 777777743. et. 777777744. et. 777777745. et. 777777746. et. 777777747. et. 777777748. et. 777777749. et. 777777750. et. 777777751. et. 777777752. et. 777777753. et. 777777754. et. 777777755. et. 777777756. et. 777777757. et. 777777758. et. 777777759. et. 777777760. et. 777777761. et. 777777762. et. 777777763. et. 777777764. et. 777777765. et. 777777766. et. 777777767. et. 777777768. et. 777777769. et. 777777770. et. 777777771. et. 777777772. et. 777777773. et. 777777774. et. 777777775. et. 777777776. et. 777777777. et. 777777778. et. 777777779. et. 7777777710. et. 7777777711. et. 7777777712. et. 7777777713. et. 7777777714. et. 7777777715. et. 7777777716. et. 7777777717. et. 7777777718. et. 7777777719. et. 7777777720. et. 7777777721. et. 7777777722. et. 7777777723. et. 7777777724. et. 7777777725. et. 7777777726. et. 7777777727. et. 7777777728. et. 7777777729. et. 7777777730. et. 7777777731. et. 7777777732. et. 7777777733. et. 7777777734. et. 7777777735. et. 7777777736. et. 7777777737. et. 777777773